

Старий будинок (скорочено)

Олександра Дорожовець

Частина перша

Імбирне печиво й смугастий кіт

(...) Софійка та її подруга Олеся вийшли за ворота школи мистецтв. Софійка вже було повернулася, щоб іти вгору Садовою вулицею до проспекту, коли Олеся запропонувала зрізати кут:

— Ходімо сьогодні по Тихій вуличці. Вийдемо на проспект зовсім поруч із моїм будинком. Будемо разом іти аж до мого під'їзду, та й тобі додому буде ближче.

— Ти ж знаєш, що я пообіцяла бабусі ходити лише по Садовій, — нагадала Софійка.

— Та то ж скільки років тому було. Ми давно вирости, нам уже можна ходити будь-якою дорогою, яка подобається, — заявила Олеся.

Софійка завагалася. Вона, звісно, дала слово бабусі, але стара дорога вже так набридла. Хотілося чогось нового...

І Софійка погодилася.

Вуличка виявилася тихою, як і її назва. Тут не їздили машини й майже не було людей, тому йти цією вулицею було значно приємніше, ніж галасливим проспектом. Уздовж дороги стояли переважно одноповерхові садиби, оточені невеличкими садами. На деяких деревах ще лишалися пізні, трохи примерзлі осінні яблука, і їх можна було дістати з дороги.

Доки Олеся тріскотіла про всілякі дрібниці, Софійка уважно роздивлялася навколо. Вона запримітила кущ хризантем, зручну лавочку біля одного з будинків і сірого смугастого неймовірно великого кота — біля іншого. Кіт подивився на дівчинку, фиркнув і зник у кущах. Софійка подалася за ним, щоб глянути, куди він піде, і побачила, як смугастий хвіст зник за перекиленим парканом старої покинутої садиби.

Раніше будинок, напевно, був дуже красивим. Він досі зберіг натяк на колишню красу — у похилому черепичному даху, рештках вишуканої ліпнини навколо вікон та величезному круглому ґанку з двома колонами по боках. Перекошений і погнутий паркан усе ще зберігав кований візерунок. Одного металевого прута в паркані не вистачало, тож Софійка підійшла й просунула в шпарку голову, щоб роздивитися сад.

Яким він був колись, тепер уже не вгадаєш — чагарі та й годі. Але від будинку вглиб саду вела охайна, майже не поросла травою стежинка з кольорових камінців.

— Який гарний будинок! — захоплено вигукнула Софійка, притримуючи однією рукою Олеся, щоб та не пішла далі без неї.

— Руїна, — байдуже низзала плечима подруга.

— Але колись він був гарний, — наполягала Софійка, хоча не погодитися з Олесею

було важко.

— Ой, поглянь! — сплеснула в долоні дівчинка. — Там хтось живе!

Софійка саме побачила, як на ґанок будинку вийшов хлопчик і попрямував углиб саду кольоровою стежкою.

— Та нікого там немає, — сказала Олеся, навіть не повертаючи голови. — Цей будинок стоїть порожнім, відколи я себе пам'ятаю. Моя бабуса розповідала, що його господарі поїхали до Ізраїлю чи ще кудись далеко й там померли. Тож тепер цей будинок нікому не належить і нікому не потрібен.

— Але ж он хлопчик іде до саду. Я бачила, як він спустився з ґанку.

Олеся підійшла ближче й просунула голову в отвір між прутами поруч із Софійкою. Доки дівчинка прилаштовувалася, щоб краще все роздивитися, хлопчик на стежці озирнувся, помахав Софійці рукою і зник за деревом. На мить навіть здалося, що він розчинився в повітрі.

Дивний це був хлопчик. Приблизно Софійчиного віку чи, може, трохи старший. Блідий настільки, що аж прозорий, худий, довгий і дуже сумний. (...)

Наступного дня Олеся вдруге вмовила Софійку йти додому Тихою вуличкою. Поруч із покинутим будинком знову стояв загадковий хлопчик. Цього разу він чекав біля паркану, і коли Софійка з Олесею проходили повз, помахав дівчаткам рукою.

Серце в Софійки затремтіло.

— Дивися! Знову цей хлопчик! — вхопила Софійка подругу за рукав. Та доки Олеся озирнулася, поруч із парканом уже нікого не було.

— Знову втік, — знітилася дівчинка.

— А по-моєму, годі вигадувати! — обурилася Олеся. Їй здалося, що подруга її розігрує.

Відтоді Софійка ні з ким не розмовляла про закинутий будинок і його загадкового мешканця, хоча щоразу, коли вони з Олесею ішли Тихою вуличкою, сумний хлопчик стояв біля паркану й махав їм услід рукою. Софійці подобалося думати, що велика таємниця загадкового мешканця покинутого будинку належить лише їй.

Чому, на вашу думку, лише Софійка бачила постать загадкового хлопчика?

Перед різдвяними канікулами Софійка одна поверталася додому зі школи мистецтв Тихою вулицею. Вона довго стояла біля старого будинку й милувалася ним. Несподівано на ґанку з'явився хлопчик. Загадковий мешканець привітався і сказав, що його звуть Іваном, а потім додав: "Приходь іще". Сказавши це, він розчинився між деревами.

(...) Після Різдва подруги часто ходили Тихою вуличкою, але Іван з'явився коло закинутого будинку лише раз: він ішов углиб саду кольоровою стежкою і не дивився на Софійку. На початку весни настала відлига. Дув теплий вітер, небом носилися зграї граків упереміш із рожевими хмарами, а Олеся знову не прийшла до школи.

Того дня Софійка була дуже засмучена. Її улюблений учитель малювання Петро Степанович оголосив усьому класові, що з наступної чверті художню майстерню закривають. Школа мистецтв вирішила продати частину своїх приміщень, тому класу

для занять малюванням тепер не буде й самих занять, швидше за все, — також.

Ноги самі привели Софійку на Тиху вуличку. Хлопчик уже чекав коло паркану й ще здалеку почав махати Софійці рукою.

— Привіт!

— Привіт.

— Хочеш чаю?

— Я поспішаю.

— Я можу показати тобі сад.

— Правда, маю обмаль часу...

— І будинок. Він усередині значно кращий, ніж зовні.

— А печиво до чаю маєш?

Іван посміхнувся і пішов відчиняти для Софійки хвіртку. Хвіртка озвалася протяжним рипом: нею, видно, давно не користувалися.

— Я лише на хвилинку, — про всяк випадок уточнила Софійка, перш ніж зайти до саду. Іван кивнув і повів її до будинку.

Варто було ступити за паркан, як усе навколо змінилося. Будинок уже не виглядав обшарпаним і занедбаним, сад здавався набагато охайнішим, ніж із вулиці, а найбільша переміна торкнулася самого Івана. Він більше не здавався загадковою химерою, що ходить без кроків. Софійка запросто змогла роздивитися його рухи: ходить, як усі, переставляє спочатку одну ногу, потім другу. А коли хлопчик заговорив, його голос зазвучав дзвінко й весело.

— Я такий радий, що ти зайшла. У мене нечасто бувають гості. Зараз я тобі все-все покажу, тут чудово! — говорив він, коли вів Софійку кольоровою стежкою кудись за будинок. — Ми зайдемо із заднього ґанку, бо парадним входом майже ніколи не користуються. Там... двері погано відчиняються. (...)

Усередині будинок не мав жодного сліду занедбаності. Дощата підлога натерта до блиску й устелена кольоровими килимками, на старовинних меблях — ні пилинки, квіти у вазах, а з кухні смачно пахнуло свіжим печивом і було чути, як посвистує на плиті чайник.

Іван повів Софійку будинком. Тут не було коридорів, кімнати переходили одна в одну, і весь дім можна було обійти по колу, що діти й зробили. Софійці особливо сподобалося те, що замість дверей усюди були занавіски з різнокольорового намиста. Занавіски мелодійно шурхотіли, коли Іван відхилив їх, показуючи наступну кімнату.

— А тепер я покажу тобі сад, — запропонував хлопчик, коли вони вже вдруге обійшли будинок. Іван відчинив вхідні двері й вийшов на задній ґанок. Софійка ступила на поріг слідом — і залякла на місці від подиву.

Вона точно пам'ятала, що надворі була рання весна. Така рання, що нескладно переплутати із зимою. Зранку багато де ще лежали кучугури снігу. Але за ті кілька хвилин, що Софійка з Іваном провели в будинку, сад розквітнув. Посходила травичка, зазеленіли листочки на деревах, а вздовж доріжок зацвіли дрібні бузкові квіточки. Повітря ще віддавало легкою прохолодою, але стрімко теплішало. У пальті й шапці

ставало трохи гаряче. (...)

Софійка спустилася нарешті з ґанку й пішла слідом за господарем дому. Сад виявився великим. Паркан і вулиця виднілися лише з одного боку — того, звідки зайшла дівчинка. В інші боки тягнулися доріжки й дерева, але огорожа ніде не проглядала.

Іван глибоко про щось замислився і йшов мовчки, доки не привів свою гостю до живої огорожі з кущів. Доріжка закінчувалася кованими ворітцями.

— Це вже кінець саду? — запитала Софійка.

— Ні, це квітник, — відповів Іван, виринувши на мить зі своїх думок. — Його тримає моя... (тут хлопчик замислився, ніби добирав потрібне слово)... тітка. (...)

— А ходімо пити чай! Там же чайник давно кипить! — Він гостинним жестом запросив Софійку повертатися до будинку й додав загадково: — Я пригощу тебе імбирним печивом. У твої часи такого вже не роблять.

— Що значить "у мої часи"? — здивувалася Софійка, але пішла слідом за Іваном до будинку.

Хлопчик зблід, коли почув запитання, втягнув голову в плечі, а очі його забігали туди-сюди, як у шпигуна, вхопленого з краденими документами за пазухою. Але Софійка цього не бачила, бо йшла позаду, і нічого не запідозрила.

— Просто його моя тітка готує за старовинним рецептом, — знайшовся з відповіддю Іван.

— Зрозуміло... А де зараз твоя тітка?

(А ось тепер шпигуна не просто впіймали на гарячому, а й поставили на край прірви, у яку він ось-ось звалиться. Але Софійка знову нічого не помітила.)

— Е... Вона скоро прийде. Пішла за покупками. Саме так, за покупками.

Сказавши це, Іван голосно й полегшено видихнув, але в цей час він відхилив занавіску на кухню, і зітхання потонуло в шурхоті намистин. (...)

Хлопчик почервонів, зам'явся і тихо запитав:

— Чи погодилася б ти прийти до мене в гості знову?

— Авжеж! — засміялася Софійка. — А я вже подумала, що загадки розгадувати доведеться. Звісно, я прийду. Мені тут сподобалося.

І із цими словами Софійка відкусила величезний шматок печива.

— Стій! Не їж! — закричав Іван, але було пізно. Софійка вже дожовувала.

— Шому? — запитала вона з набитим ротом. — Душе смашно...

Іван впав на стілець й опустив голову на руки.

— Тому що я підсипав у печиво сонного зілля, — відповів він, не піднімаючи голови. — За мить ти заснеш. Тобто не зовсім заснеш, так, провалишся в напівсон... Вибач.

— Але навіщо? — Софійка нічого не розуміла, але останній шматочок печива проковтнула. Може, і зілля, але неймовірно смачне.

— Я боявся, що ти більше ніколи не прийдеш. Ти сказала, що будинок — руїна, занедбаний, потребує ремонту... А мені так хотілося, щоб ти прийшла знову! Ось я і придумав дати тобі чарівного печива, щоб затримати тебе до приходу Чорної Пані. А

коли вона прийде, то вже тебе не випустить.

— Але я обов'язково прийду ще. Тут так чудово!

— Тепер я це знаю. Але ти так швидко схопила й з'їла те печиво, що я не встиг тебе зупинити... — Іван застукотів пальцями по столу й почав бурмотіти собі під носа: — Що ж робити... Що ж робити?

— Просто було дуже смачно, — спробувала виправдатися Софійка. Вона почувалася так, ніби зробила якусь шкоду. — А що за Чорна Пані?

— Моя тітка, — зітхнув Іван. — Слухай, а ти ще можеш рухатися? Уставай, я спробую вивести тебе звідси, доки її немає!

Софійка підвелася на ноги, але одразу ж упала назад на стілець, у неї перед очима все попливло. Тут вона почула, як дзенькнув у передпокої дзвінок, повідомляючи, що хтось зайшов до будинку.

Іван затулив рота обома долонями, утиснув голову в плечі й тихенько пискнув: "Ой!".

Частина друга

Квітник Чорної Пані

(...) У голові крутились уривки спогадів.

Якась розгнівана жінка в чорній сукні та чорному капелюшку з вуаллю кричить щось про зламаний паркан, а потім розмахує руками — і з кінчиків її пальців на всі боки розлітаються фіолетові іскри. (...)

Дівчинка з переляку потягнулася руками до горла, але нічого не вийшло. Рук не було. Замість них знайшлися два золоті крила, які й до горла не піднесеш, тому що вони не вигинаються так, як людські руки. Софійка опустила голову донизу й побачила замість ніг дві ніжно-рожеві пташині лапки з білими напівпрозорими кігтками.

Дівчинка ще раз роззирнулася навколо, уважно вивчаючи тонкі зелені стовпчики. Зачекайте-но, угорі стовпчики сходяться, як купол. На щось це схоже... На щось невловимо знайоме. Точно! Це не просто стовпчики! Це ж ґрати, а вона — у клітці! (...)

Софійка закричала. Весь будинок наповнився дзвінком мелодійним пташиним співом. Звичайній людині цей спів видався б радісним і безтурботним, як і всі пташині пісні в лісі, проте справжній знавець із легкістю зміг би розрізнити в ньому відчай і страх Золотої Пташки.

На спів у кімнату через вікно заскочив сірий смугастий кіт. Він вигнув спину, потягнувся, пройшовся підвіконням, потім усівся з того краю, де було більше сонця, і витріщився на Золоту Пташку круглими бурштиновими очима. Якийсь час кіт із цікавістю споглядав, як пташка б'ється в клітці. Потім йому, схоже, набридло. Він підвівся і сказав низькуватим, владним голосом:

— Годі репетувати.

Кіт, що говорить, був такою несподіванкою, що Софійка на мить замовкла. Але вже наступної миті їй у голову прийшла думка про те, що вчені коти все ж не більша несподіванка, ніж перетворення на Золоту Пташку, і Софійка приготувалася закричати знову.

— Помовч, — велів кіт, ніби він підслухав думки дівчинки. — Подумаєш, стала пташкою. Чого так кричати?

Він байдуже позіхнув і додав:

— Там Іван тобі чарівного зерна приніс. Подзьобай і зможеш говорити. Твоє цвірінькання втомлює... Я в справі прийшов, поговорити з тобою хочу. (...)

Кіт Федір розповів, що господиня будинку Чорна Пані — могутня чаклунка, повелителька духів. Вона може повернути Золотій Пташці людську подобу, якщо дівчинка погодиться доглядати квітник біля будинку.

Тим часом із сусідньої кімнати почувся стукіт підборів, занавіски зашурхотіли. На порозі завмерла струнка висока жінка в чорній сукні й чорному капелюшку. Її обличчя приховувала густа вуаль, з-під якої виднілися лише губи. У чорно-білому світі Золотої Пташки губи Чорної Пані мали такий виразний і насичений сірий відтінок, що Софійка раптом зрозуміла — вони яскраво-червоні.

Раніше Софійка навіть не підозрювала, як багато можуть сказати зімкнені вуста. Губи Чорної Пані були міцно стиснені, а лівий куточок дещо роздратовано припіднімався. "Вам мене не вразити й не здивувати", — повідомляли губи світу, доки Чорна Пані мовчки роздивлялася Софійку.

Золоту Пташку охопив страх, вона заплющила очі, щоб не бачити страхітливої посмішки, і, не замислюючись про наслідки, щосили закричала:

— Я доглядатиму ваш квітник! Я прибиратиму будинок і чиститиму ваші черевики! Тільки зробіть мене знову людиною!

Вуста Чорної Пані здивовано округлилися. Запала тиша. Софійка слухала, як калатає її серце, і відчайдушно тремтіла. Очі вона так і не розплющила. Чорна Пані гойднулася на підборах уперед-назад і різко розвернулася. За її спиною стояв Іван.

— Ти дав Золотій Пташці чарівне зерно? — запитала Чорна Пані, нахилившись до хлопчика. Голос у неї був дзвінкий і холодний, як удари залізним прутиком об металеве перило в сонячний і морозний зимовий день. Іван ствердно хитнув головою. Чорна Пані повернулася і попрямувала до столу, де в клітці сиділа Золота Пташка. Іван швиденько підбіг і відсунув стільця для неї. Чорна Пані сіла й повільно підняла вуаль.

— Можеш розплющити очі, Пташко. Страшніше вже не стане.

Про всяк випадок Софійка розплющила лише одне око й подивилася на Чорну Пані. Перед нею сиділа зовсім не стара жінка з пронизливо-ясними очима. Якимось чином Золота Пташка відчула, що очі сині, як осіннє небо. Молодою цю жінку також не назвати. Ні стара, ні молода, а така, що якраз поза віком. І красива, і некрасива. Така, що якраз поза красою.

Чорна Пані помилилася, тому що Софійка злякалася ще дужче й швидко заплющила око назад, щоб захватися від пронизливого синього погляду.

— Як ти дізналася про квітник? — запитала Чорна Пані. — Знову Іван?

Софійка мовчала. Вона не знала, чи варто розповідати про Федора. Тиша затягувалась, і Чорна Пані почала вже роздратовано перебирати пальцями по столу, коли несподівано озвався Іван:

— Так, це я. Зробіть її знову людиною, господине. — Із цими словами хлопчик припав на одне коліно й поцілував руку Чорної Пані. "Середньовіччя якесь", — подумала Софійка. Вона здивовано зиркнула на Івана, а той підморгнув їй нишком, доки Чорна Пані роздивлялася Золоту Пташку.

— Ну що ж, — вимовила вона холодно, — ти доглядатимеш мій квітник. Щодня, коли годинник у великій залі битиме восьму, ти ставатимеш людиною і працюватимеш у саду до дванадцятої години дня. Потім знову перетворюватимешся на пташку. І так щодня. Почнеш завтра. Якщо загине хоч одна квітка, зачарую в жабу. Назавжди.

Чорна Пані встала й пішла до виходу. Уже в проході вона озирнулася й додала:

— Не забувай вилітати з клітки перед восьмою. Людиною тобі там буде... — тут вона підняла тонку руку й поклацала пальцями в повітрі, ніби шукаючи потрібне слово, — тіснувато. Іване, ходімо! У нас ще багато справ.

Чорна Пані задоволено посміхнулася і вийшла з кімнати. Щойно вона зникла за занавіскою, як Іван швиденько кинувся до клітки, відчинив дверцята й прошепотів:

— Ти молодець! Тепер я зможу показати тобі тут усе-усе: і будинок, і сад! — він посміхнувся на прощання та побіг наздоганяти свою господиню. (...)

Софійка щодня старанно доглядала великий занедбаний квітник. Чаклунка зробила так, щоб рідні Софійки думали, що дівчинка нібито поїхала навчатися в Паризьку школу високих мистецтв.

Чорна Пані планувала одружитися з Антоніо Новатором — повелителем молодих духів. Але з'ясувалося, що Антоніо мріє знести старий будинок і збудувати на його місці сучасний скляний палац. Пані, почувши про це, прогнала Антоніо з двору, а весілля скасувала.

Частина четверта

Червона чашечка, або Загадкові двері

Софійці забороняли відчиняти загадкові двері, за якими часто зникав Іван. Одного разу дівчинка вирішила скористатися нагодою, щоб про все дізнатися.

(...) Софійка примружила очі й нарешті відчинила двері. За ними ховалися сходи нагору, такі ж старі й облуплені, як і двері. Софійка повільно ступила на нижню сходинку. Та затишно рипнула у відповідь. Дівчинка розцінила цей звук як запрошення і, легко пролетівши десять сходинок, опинилась у маленькому темному передпокої. З двох боків на неї дивилися двері. Праві — масивні, дубові й, здавалося, зовсім нові. З одного їх вигляду було зрозуміло, що їх надійно замкнено.

Двері ліворуч були зовсім інші: обшарпані й неміцні. Хтось залишив їх прочиненими всередину, і з кімнати в передпокій вилітав тонкий промінчик світла. Софійка підійшла до цих дверей і легенько штовхнула. Вони повільно й беззвучно подались убік і відкрили кімнату, залиту приглушеним молочно-білим світлом. Софійка зробила крок усередину.

Кімната виявилася довгою і вузькою. Вона була вщент заповнена старими речами. Старими не в тому сенсі, що зношеними чи поломаними, а такими, що були зроблені дуже давно. Ними так охайно користувалися, що речі прожили довге життя, не втративши свого вигляду.

Тут були дві шафи з тих, що показують лише в музеях побуту або львівських кав'ярнях. У шафах на поличках за склом скупчилися незліченні дрібнички: табакерки, срібні ложечки, крихітні порцелянові фігурки, іграшкові модельки машин, в'язальні спиці, люльки й маленькі записнички в різьблених обкладинках, географічні карти, шкатулочки й коробки з різнокольоровими нитками та ґудзиками.

На стінах впритул одна до одної висіли чорно-білі фотографії з характерною жовтизною, яка буває лише на дуже старих знімках, таких, які робили в часи, коли фотоапарати нагадували величезні коробки на трьох ніжках і знімали фото не одну секунду, а пів дня. Софійка підійшла ближче, зачаровано роздивляючись світлини. На всіх був будинок. Це чимось нагадувало дитячий фотоальбом від народження до повноліття: ось зовсім будинку немає, а є лише фундамент; ось уже з'явилися вікна; ось дах, а ось, нарешті, колони й зовсім ще маленькі деревця коло входу.

Поміркуйте, який будинок побачила дівчинка на світлинах. Хто міг зробити ці фото?

Надивившись удосталь, дівчинка відірвала погляд від фото й ще раз оглянула кімнату. Крім шаф, тут були два столи, завалені інструментами незрозумілого призначення: щипчики, гачечки, пензлики й безліч дрібних склянок.

Підлогу також вкривали дивні речі. Хтось не дуже охайно поскладав їх на купки, а зовсім дрібні звалив у коробки. Тут височіли стоси старих платівок, а в кутку навіть стояв грамофон. Між платівками лежали коробки з листами та листівками й книжки. Особливо багато було іграшок: окремими групками сиділи ведмедики, іграшкові солдатики й кілька дерев'яних конячок, були також машинки з ляльками.

Посеред кімнати, спиною до входу стояло масивне крісло з різьбленими ніжками. Софійка звелася навшпиньки й витягнула голову, щоб зазирнути за спинку крісла. Там сидів Іван. Дівчинка не бачила його обличчя, безсумнівно, це був він.

— Іване, — поклікала Софія. — Привіт! — Хлопчик не ворухнувся.

— З тобою все гаразд?

Софійка згадала, що він хворів. Можливо, йому потрібна якась допомога? Вона підійшла трохи ближче, обережно переступаючи через поклади книжок та ведмедиків, і побачила обличчя Івана.

Два обличчя Івана.

Молоде хлопчаче лице було напівпрозорим, як відображення у воді, а з-поза нього

проглядалося так само напівпрозоре, але зовсім старе й незнайоме обличчя. Обидва дивились у далину поглядом, яким дивляться, коли насправді нічого не бачать.

Від несподіванки Софійка зойкнула й незграбно смикнулася. Віник, який вона все ще тримала під рукою, зачепив на столі червону щербату чашечку. Та полетіла на підлогу й розбилася з напрочуд гучним "БАМ-М!".

Молодий Іван незворушно сидів у кріслі й далі дивився в нікуди. Обличчя ж старого враз ожило й подалося вперед. Воно люто зиркнуло на підлогу й перекошилося від гніву. Старий став схожим на густо-синій туман і підвівся з крісла. Молодий Іван залишився сидіти, і стопи його ніг зливалися з ногами старця.

— Як ти посміла зайти сюди! — закричав старий. — Забирайся геть, мала невігласко!

Софійка розгублено кліпнула очима. Вона стояла перед розлюченим синім дідом і не знала, що робити. Рука з глечиком мимохіть опустилася, і вода з нього струмочком потекла на стос книжок. Напівпрозорий молодий Іван продовжував нерухомо сидіти в кріслі й дивився в нікуди. Старий перевів очі з розбитої чашечки на потічок і заволав:

— Геть, я сказав!

Доки Софійка збиралася з думками й не вірила своїм очам, ноги її все вирішили самі й хутко побігли до виходу, прихопивши із собою і хазяйку. Софійка тікала, дорогою розмітаючи книжки, шкатулки, платівки й виплескуючи воду з глечика на старі листівки. Дівчинка мчала до виходу, униз по сходах, через кухню на ґанок, потім на кольорову доріжку в саду...

Федір подивився на Софійку, на її перекошене від страху обличчя — і все зрозумів без слів.

— О, ні! — прошепотів кіт. — Ти була нагорі...

Софійка кивнула.

— Вибач, Федоре, — пробурмотіла вона. — Я лише одним оком зазирнула... а чашка впала... і цей синій дід із туману...

Але Федір уже не слухав, його хвіст зник у будинку. Софійка побігла за котом. (...)

Федір сидів у кімнаті нагорі й читав уголос старі листівки. Крісло, у якому Софійка побачила дволикого Івана, зараз було огорнуте коконом блакитного туману, але нікого в ньому не було — ні Івана, ні розлюченого діда.

"Люба Терезо, — читав Федір, — сьогодні ми з робітниками закінчуємо накривати дах нашого будинку. Будинок просто неймовірний! Гадаю, що вже наступної осені ми з тобою зможемо сюди переїхати. Я подумав, що було б гарно, якби замість дверей ми всюди почепили занавіски з намиста, яке ти весь час робиш на продаж зимовими вечорами. Воно так гарно шурхотить, коли його багато. За зиму ти, мабуть, встигнеш зробити їх для всіх проходів.

Маю тобі сказати, що будинок — як дитина. Він росте щодня, а я радію разом із ним. Приїду на вихідних.

Іван. 8 липня 1881 року".

Кіт дочитав і перейшов до іншої листівки, підчепив її кігтем, щоб було зручніше:

"Люба Терезо!

Ось усе й готово до нашого переїзду! Шпалери, які ти вибрала, чудові, а занавіски з намиста шурхотять саме так, як я і сподівався. Напиши, коли матимеш квиток. Я зустріну тебе на станції.

Мене не залишає думка, що цей будинок живий. Він посміхається мені щоразу, як я підхожу до нього. Думаю, усе це тому, що я віддав йому величезну частину своєї душі.

З нетерпінням чекаю на зустріч із тобою. Іван. 24 серпня 1882 року".

Туман навколо крісла згустивсь і став схожим на Івана (старого й молодого одночасно). Помітивши це, Федір відклав читання та м'яко сказав:

— Потерпи трохи, друже. Скоро приїде Чорна Пані, вона тобі допоможе. Я ж можу лише це.

— Ти також допомагаєш, — прошепотів туман. — Читай ще.

(...) На доріжці виник силует Чорної Пані. Вона мала дуже зморений вигляд, навіть притримувалася рукою за дерево, щоб устояти. Її зазвичай пряма постать згорбилася, з-під капелюшка вибивалися пасма волосся, а голос ледь чутно прошелестів, як старий зім'ятий папір.

— Федоре, — прошепотіла вона. Кіт кинувся до Чорної Пані. — Завтра вам з Іваном потрібно склеїти розбиту чашечку до останнього уламка. Інакше все намарно...

Зробіть припущення, у чому була сила розбитої червоної чашечки.

— Так, господине, — нявкнув Федір.

— І ще. Я забороняю Золотій Пташці ставати дівчинкою. Це занадто ризиковано.
(...)